

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 70/2019
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Γ΄**

Συνεδρίαση της 26ης Μαρτίου 2019

Σύνθεση:

Προεδρεύουσα: Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη: Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Νίκη Μαριόλη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αθηνά Αλεφάντη, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης και Αναστάσιος Μπάνος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αφροδίτη Καρούκη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αρ.πρωτ. 118743/Ζ1/13-7-2018 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης, Διεύθυνση Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης, Τμήμα Α΄ Οργάνωσης Ανώτατης Εκπαίδευσης, το οποίο υπογράφεται από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου, όπως συμπληρώθηκε με το με αρ.πρωτ. 212056/Ζ1/7-12-2018 έγγραφο της ίδιας υπηρεσίας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν είναι δυνατή η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 12 και 13 του άρθρου 15 και της παραγράφου 10 του

άρθρου 19 του ν. 4485/2017, στις οποίες προβλέπεται, αντιστοίχως, αναπλήρωση, σε ορισμένες περιπτώσεις, του Πρύτανη, του Αντιπρύτανη και του Κοσμήτορα από μέλος ΔΕΠ, για την αναπλήρωση του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος Α.Ε.Ι., στην περίπτωση που ο τελευταίος αναλαμβάνει τα καθήκοντα του παραιτηθέντα Προέδρου του Τμήματος, καθόσον δεν προβλέπεται στον νόμο αναπλήρωσή του.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδότησε ως εξής :

Ιστορικό

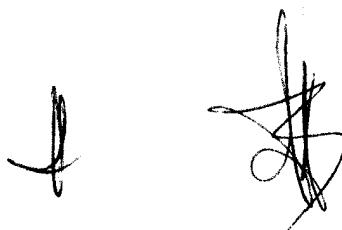
Στα παραπάνω έγγραφα του ερωτήματος και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο εκλεγείς δυνάμει των διατάξεων του ν. 4485/2017, Πρόεδρος του Τμήματος της Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας παραιτήθηκε και αντικαταστάθηκε, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 12 του άρθρου 23 του άνω νόμου, από τον Αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος. Κατόπιν τούτου και δεδομένου ότι ο νόμος δεν προβλέπει σχετικά, ανέκυψε το ζήτημα της αναπλήρωσης του Αναπληρωτή Προέδρου του Τμήματος, επί του οποίου ζητήθηκε από το Πανεπιστήμιο, η άποψη της ερωτώσας υπηρεσίας. Σύμφωνα με τα έγγραφα του ερωτήματος, το ίδιο ζήτημα της έχει τεθεί και από άλλα Τμήματα Α.Ε.Ι., στα οποία έχει ενεργοποιηθεί η αναπλήρωση του Προέδρου από τον Αναπληρωτή Πρόεδρο και συνεπώς, υφίσταται ανάγκη ενιαίας αντιμετώπισής του.

Σημειώνεται ότι, κατόπιν υποβολής σχετικού ερωτήματος από τη Νομική Υπηρεσία του παραπάνω Α.Ε.Ι., εκδόθηκε η από 21-3-2018 γνωμοδότηση του Ν.Κλαμαρή, σύμφωνα με την οποία, δεν προβλέπεται αναπλήρωση του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος Α.Ε.Ι. Στην περίπτωση που παραιτηθεί ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, ο οποίος αναπληρώνει τον παραιτηθέντα Πρόεδρο, θα διενεργηθούν εκλογές για την κάλυψη και των δύο θέσεων, Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου του Τμήματος.

Νομοθετικό Πλαίσιο

2. Στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 9 παρ. 1 και 2, 12, 15 παρ. 1.α', 12 και 13, 16, 19 παρ. 1.α', 9 και 10, 20, 21 παρ. 1, 22 και 23 του ν. **4485/2017** «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις»

(Α' 114), όπως το άρθρο 15 τροποποιήθηκε με το άρθρο 52 του ν.4589/2019 (Α' 13), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης - Νομική μορφή των Α.Ε.Ι.

1. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.). Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα και τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

2...

Άρθρο 9

Σχολές, Τμήματα, Τομείς

1. Κάθε Ίδρυμα αποτελείται από Σχολές. Η Σχολή καλύπτει μία ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση, τη μεταξύ τους επικοινωνία και τον αναγκαίο, για τη διδασκαλία και την έρευνα, συντονισμό τους. Η Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών τους.

2. Οι Σχολές διαιρούνται σε Τμήματα. Δεν είναι δυνατή η ύπαρξη Σχολής με λιγότερα από δύο (2) Τμήματα, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η αναγκαιότητα σύστασης Σχολής με ένα (1) Τμήμα αιτιολογείται ειδικά από τη Σύγκλητο. Το Τμήμα προάγει την επιστήμη, την τεχνολογία ή τις τέχνες στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο, οργανώνει τη διδασκαλία στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών και εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτά.

3...

Άρθρο 12

Όργανα του Ιδρύματος

Τα όργανα του Ιδρύματος είναι:

- α) η Σύγκλητος,
- β) το Πρυτανικό Συμβούλιο,
- γ) ο Πρύτανης,
- δ) οι Αντιπρυτάνεις.

Άρθρο 15

Πρύτανης - Αντιπρυτάνεις

1. α) Ως Πρύτανης εκλέγεται μέλος Δ.Ε.Π., πρώτης βαθμίδας του οικείου Ιδρύματος για θητεία τριών (3) ετών. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της θητείας ορίζεται στην

προκήρυξη. Αντιπρύτανης εκλέγεται μέλος Δ.Ε.Π., πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή του οικείου Ιδρύματος για ίδια θητεία.

β)...

12. Αν ο Πρύτανης παραιτηθεί, εκλείπει για οποιονδήποτε λόγο ή ακυρωθεί η εκλογή του κατά τα δύο (2) πρώτα έτη της θητείας του, για τη μέχρι τη λήξη της προκηρυχθείσας θητείας χρονική περίοδο, διενεργούνται από τη Σύγκλητο, εκλογές για την ανάδειξη Πρύτανη. Η θητεία του νέου Πρύτανη θεωρείται πλήρης. Το προηγούμενο εδάφιο δεν ισχύει αν η εκλογή έλαβε χώρα κατά το δεύτερο έτος της προκηρυχθείσας θητείας και αναδείχθηκε Πρύτανης πρόσωπο διαφορετικό από αυτό που κατείχε το αξίωμα. Οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά. Έως ότου αναλάβει καθήκοντα ο νέος Πρύτανης, καθώς και αν ο Πρύτανης παραιτηθεί ή εκλείπει για οποιονδήποτε λόγο κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της θητείας του, καθώς και αν απουσιάζει ή προσωρινά κωλύεται, καθήκοντα Πρύτανη ασκεί ο Αντιπρύτανης, σύμφωνα με τη σειρά αναπλήρωσης που ο Πρύτανης έχει ορίσει, σύμφωνα με όσα ορίζονται με την περίπτωση η' της παραγράφου 15. Αντιπρύτανης που αρνείται να αναπληρώσει τον Πρύτανη σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο εκπίπτει του αξιώματος του Αντιπρύτανη. Ο Αντιπρύτανης, που αναλαμβάνει καθήκοντα Πρύτανη, καθώς και όποιος εκπίπτει σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, αναπληρώνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο

13. Αν για οποιονδήποτε λόγο καθίσταται ανέφικτη η αναπλήρωση Πρύτανη για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών, καθήκοντα Πρύτανη ασκεί μέχρι την αναπλήρωσή του το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας. Επί ίδιας ημερομηνίας πράξεων διορισμού στην οικεία βαθμίδα, διενεργείται κλήρωση ενώπιον της Συγκλήτου. Ο Υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

13. Αν Αντιπρύτανης παραιτηθεί ή εκλείπει για οποιονδήποτε λόγο, την κενωθείσα θέση καταλαμβάνει, με απόφαση της Συγκλήτου, ο επόμενος στη σειρά εκλογικής κατάταξης υποψήφιος Αντιπρύτανης, για τη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της θητείας του παραιτηθέντος ή εκλιπόντος Αντιπρύτανη. Ελλείπει επόμενου στη σειρά εκλογικής κατάταξης υποψηφίου, καθώς και σε περίπτωση ακύρωσης της εκλογής Αντιπρύτανη:

α) αν η ανάγκη ανακύψει κατά τα δύο (2) πρώτα έτη της θητείας των Πρυτανικών Αρχών, για τη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της θητείας τους, διενεργούνται, εκλογές από τον Πρύτανη για την ανάδειξη Αντιπρύτανη...

β) αν κανένας δεν εκδηλώσει ενδιαφέρον για το αξίωμα του Αντιπρύτανη ή αν η ανάγκη ανακύψει κατά το τελευταίο έτος της ανωτέρω θητείας, την κενωθείσα θέση καταλαμβάνει το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας και, ελλείψει μέλους Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας, το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. της βαθμίδας του αναπληρωτή. Μέχρι τη διενέργεια εκλογών ή ανάθεση καθηκόντων, σύμφωνα με τα ανωτέρω, καθώς και αν απουσιάζει ή προσωρινά κωλύεται, τα καθήκοντα του παραιτηθέντος ή εκλιπόντος Αντιπρύτανη ασκεί ο Πρύτανης. Σε κάθε περίπτωση ο Υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στις περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου, η θητεία στο αξίωμα του Αντιπρύτανη θεωρείται πλήρης.

14...

Άρθρο 16

Όργανα της Σχολής

Τα όργανα της Σχολής είναι:

- α) η Γενική Συνέλευση,
- β) η Κοσμητεία,
- γ) ο Κοσμήτορας.

Άρθρο 19

Κοσμήτορας

1. α) Κοσμήτορας εκλέγεται μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτής, πλήρους απασχόλησης, της οικείας Σχολής για θητεία τριών (3) ετών. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της θητείας ορίζεται στην προκήρυξη.

β)...

9. Ο Κοσμήτορας αν απουσιάζει ή κωλύεται προσωρινά να ασκήσει τα καθήκοντά του, αναπληρώνεται από τον αρχαιότερο Πρόεδρο Τμήματος της Σχολής, με βάση την ημερομηνία δημοσίευσης της διαπιστωτικής πράξης εκλογής του στο αξίωμα αυτό. Επί Προέδρων ίδιας αρχαιότητας, τον Κοσμήτορα αναπληρώνει το αρχαιότερο από αυτούς μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας, και, ελλείψει μελών Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας, το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. της βαθμίδας του αναπληρωτή. Επί ίδιας ημερομηνίας πράξεων διορισμού στην οικεία βαθμίδα, διενεργείται κλήρωση ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής.

10. Αν ο Κοσμήτορας παραιτηθεί ή εκλείψει για οποιονδήποτε λόγο ή ακυρωθεί η εκλογή του κατά τα δύο (2) πρώτα έτη της θητείας του για τη μέχρι τη λήξη της θητείας

του χρονική περίοδο, διενεργούνται από τον Πρύτανη εκλογές για την ανάδειξη Κοσμήτορα, το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από την κένωση της θέσης...

Έως ότου αναλάβει καθήκοντα ο νέος Κοσμήτορας, καθώς και αν ο Κοσμήτορας παραιτηθεί ή εκλείψει για οποιονδήποτε λόγο ή ακυρωθεί η εκλογή του κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της θητείας του, καθήκοντα Κοσμήτορα ασκεί το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας της Σχολής. Επί περισσότερων μελών Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ίδιας αρχαιότητας, διενεργείται κλήρωση ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής. Ο Πρύτανης εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

11...

Άρθρο 20

Όργανα του Τμήματος

Όργανα του Τμήματος είναι:

- α) η Συνέλευση του Τμήματος,
- β) το Διοικητικό Συμβούλιο και
- γ) ο Πρόεδρος του Τμήματος.

Άρθρο 21

Συνέλευση Τμήματος

1. Η Συνέλευση του Τμήματος απαρτίζεται από:

α) Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ως εξής:

αα...

ββ. Αν τα μέλη Δ.Ε.Π. υπερβαίνουν τα τριάντα (30), στη Συνέλευση μετέχουν τριάντα (30) εκπρόσωποι, οι οποίοι κατανέμονται στους Τομείς ανάλογα με το συνολικό αριθμό των μελών Δ.Ε.Π. κάθε Τομέα.

β) τον Πρόεδρο και τον Αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος και, εφόσον υπάρχουν Τομείς, από τους Διευθυντές των Τομέων, οι οποίοι δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό των τριάντα (30) μελών της περίπτωσης α'.

γ) Τους εκπροσώπους των φοιτητών...

δ) Τρεις (3) εκπροσώπους, έναν (1) ανά κατηγορία από τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος...

Η Συνέλευση του Τμήματος συγκροτείται και λειτουργεί νόμιμα έστω και αν οι εκπρόσωποι των περιπτώσεων γ' και δ' δεν έχουν εκλεγεί...

2...

Άρθρο 22

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο λειτουργεί σε Τμήματα με δύο (2) ή περισσότερους Τομείς. Στα Τμήματα που δεν λειτουργεί Διοικητικό Συμβούλιο, τις αρμοδιότητες του παρόντος ασκεί η Συνέλευση του Τμήματος.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από:

α) τον Πρόεδρο και τον Αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος,

β) τους Διευθυντές των Τομέων,

γ) έναν (1) από τους τρεις (3) εκλεγμένους εκπροσώπους της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 21, που υποδεικνύεται από τους ίδιους. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος συγκροτείται και λειτουργεί νόμιμα έστω και αν δεν έχει υποδειχθεί ο εκπρόσωπος της παρούσας περίπτωσης.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος ζητήματα αρμοδιότητάς της και επεξεργάζεται ζητήματα που παραπέμπονται σε αυτό από την τελευταία. Στην αρμοδιότητά του ανήκει, επίσης, κάθε θέμα, πλην των αναφερόμενων στην παράγραφο 2 του άρθρου 21, για το οποίο η κείμενη νομοθεσία προβλέπει την παροχή γνώμης ή την υποβολή πρότασης ή εισήγησης σε επίπεδο Τμήματος.

Άρθρο 23

1. α) Πρόεδρος ή Αναπληρωτής Πρόεδρος Τμήματος εκλέγεται πλήρους απασχόλησης μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή του οικείου Τμήματος για θητεία δύο (2) ετών...Αν δεν υπάρχουν μέλη Δ.Ε.Π. των δύο πρώτων βαθμίδων μπορεί να θέσει υποψηφιότητα και επίκουρος. Αν δεν υπάρχουν υποψηφιότητες, ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζεται από τη Σύγκλητο μεταξύ των υπάρχοντων μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, με προτεραιότητα στις δύο πρώτες βαθμίδες και μέχρι τη βαθμίδα του Επίκουρου. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της θητείας ορίζεται στην προκήρυξη.

β) ...

2. Η εκλογή του Προέδρου και του Αναπληρωτή Προέδρου γίνεται με δύο (2) ξεχωριστά ενιαία ψηφοδέλτια, που περιλαμβάνουν τα ονόματα όλων των υποψήφιων Προέδρων και Αναπληρωτών Προέδρων, αντίστοιχα. Οι εκλογείς σημειώνουν την προτίμησή τους για έναν μόνο από τους υποψήφιους Προέδρους και για έναν μόνο από τους υποψήφιους Αναπληρωτές Προέδρους δίπλα από το όνομά τους.

3. Το σώμα εκλεκτόρων για την εκλογή Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου απαρτίζεται: α) από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος (πρώτη ομάδα εκλεκτόρων) και β) από το σύνολο των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος (δεύτερη ομάδα εκλεκτόρων). Οι ρυθμίσεις των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 15 ισχύουν και για την εκλογή Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου.

4. Η προκήρυξη των εκλογών για την ανάδειξη Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος γίνεται από τον Κοσμήτορα τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας των υπηρετούντων Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου...

5...

7. Η ψηφοφορία είναι άμεση και μυστική και διεξάγεται με κάλπη ταυτόχρονα για τους υποψήφιους Προέδρους και Αναπληρωτές Προέδρους, σε εργάσιμη ημέρα της εβδομάδος τέτοια που να επιτρέπει τη διεξαγωγή επαναληπτικής ψηφοφορίας την ακριβώς επόμενη εργάσιμη ημέρα.

8...

11. Ο Πρόεδρος του Τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Οργανισμού, του Εσωτερικού Κανονισμού, καθώς και τις λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας:

α) προϊστάται των υπηρεσιών του Τμήματος και εποπτεύει την εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος και την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού,

β) συγκαλεί τη Συνέλευση του Τμήματος, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή των θεμάτων μέλος της Συνέλευσης, προεδρεύει των εργασιών της, εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει οριστεί ως εισηγητής άλλο μέλος της Συνέλευσης και μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών της,

γ) συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, προεδρεύει των εργασιών του και μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών του,

δ) μεριμνά για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων,

ε) επιμελείται την τήρηση των μητρώων επιστημονικών δημοσιεύσεων του Τμήματος,

στ) εκδίδει πράξεις ένταξης μελών Δ.Ε.Π. σε καθεστώς μερικής απασχόλησης,

ζ) διαβιβάζει στα προβλεπόμενα από το νόμο όργανα γνώμες, προτάσεις ή εισηγήσεις της Συνέλευσης Τμήματος,

η) συγκροτεί επιτροπές για την μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων της αρμοδιότητας του Τμήματος,

θ) συντάσσει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του Τμήματος και τη διαβιβάζει στην Κοσμητεία,

ι) εκπροσωπεί το Τμήμα στη Σύγκλητο και πρέπει να ενημερώνει τη Συνέλευση για τις συζητήσεις και τις αποφάσεις της Συγκλήτου.

12. Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο σε περίπτωση απουσίας για οποιονδήποτε λόγο ή προσωρινού κωλύματος, καθώς και αν παραιτηθεί ή εκλείψει μέχρι τη συμπλήρωση του υπολοίπου της θητείας.».

3. α. Η διάρθρωση των Σχολών των Α.Ε.Ι. σε Τμήματα, ως βασικών λειτουργικών ακαδημαϊκών μονάδων που καλύπτουν το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης, προβλέφθηκε με τον ν. 1268/1982 «Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 87)¹, στην παράγραφο 2 του άρθρου 6.

β. Με τη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 79 του ν. 1566/1985 (Α 167), με την οποία τροποποιήθηκε η παράγραφος 4 του άρθρου 8 του ανωτέρω νόμου, εισήχθη ο θεσμός του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος. Μετά την εν λόγω τροποποίηση οι σχετικές με τα όργανα του Τμήματος διατάξεις του άρθρου 8 του ν.1268/1982 που ενδιαφέρουν εν προκειμένω, είχαν ως εξής:

« Άρθρο 8

Όργανα του Τμήματος.

1. Όργανα του Τμήματος είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος.

2...

3. α) Διοικητικό Συμβούλιο τμήματος (Δ.Σ. Τμήματος) λειτουργεί σε περίπτωση που το Τμήμα περιλαμβάνει 3 τουλάχιστο Τομείς...

β) Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών κι έναν εκπρόσωπο των ειδικών Μεταπτυχιακών Υποτρόφων.

4. α) Ο Πρόεδρος του Τμήματος εκλέγεται από ειδικό σώμα εκλεκτόρων που απαρτίζεται από το σύνολο των μελών του Δ.Ε.Π., εκπροσώπους των φοιτητών ίσους

¹ Με τον προηγούμενο ν. 815/1978 «Περί ρυθμίσεως θεμάτων αφορώντων εις την οργάνωσιν και λειτουργίαν των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 147) προβλεπόταν η συγκρότηση σε κάθε Σχολή, Τομέων που διοικούσαν από συμβούλιο (άρθρα 1 και 2).

προς τα μέλη του Δ.Ε.Π., εκπροσώπους των Ε.Μ.Υ. ίσους προς το 15% κι εκπροσώπους του Ε.Δ.Τ.Π. ίσους προς το 5% των μελών του Δ.Ε.Π. Το ειδικό σώμα εκλεκτόρων αναδεικνύει και αναπληρωτή του προέδρου του τμήματος, που αναπληρώνει τον πρόεδρο όταν αυτός ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται.

β)...».

4. α. Ακολούθησε ο ν. 2083/1992 «Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης» (Α 159), στο άρθρο 4 του οποίου ορίστηκαν τα εξής:

«Άρθρο 4

Όργανα του τμήματος και αρμοδιότητές τους.

1. Η Γ.Σ. του τμήματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού:

α)...

2. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αναπληρωτή πρόεδρο του τμήματος, τους διευθυντές των τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών και Ε.Μ.Υ...

3. Ο πρόεδρος του τμήματος και ο αναπληρωτής του, ο οποίος τον αντικαθιστά όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται ή ελλείπει, εκλέγονται από ειδικό σώμα εκλεκτόρων, που απαρτίζεται από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του τμήματος, εκπροσώπους των φοιτητών ίσους προς το "80% "του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π. και εκπροσώπους ίσους προς το 5% του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π. από κάθε κατηγορία: 1) μεταπτυχιακών φοιτητών και Ε.Μ.Υ., 2) επιμελητών - βοηθών - επιστημονικών συνεργατών, 3) Ε.Ε.Π., εφόσον κατέχουν οργανικές θέσεις στο τμήμα και 4) Ε.Δ.Τ.Π., με τον περιορισμό ότι σε καμία περίπτωση ο αριθμός των εκπροσώπων κάθε κατηγορίας δεν μπορεί να υπερβεί το ήμισυ του συνολικού αριθμού των μελών της...

4. Οι διατάξεις των εδαφίων ε' της παρ. 2, β', γ' και δ' της παρ. 3 και α' της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1268/1982, όπως ήδη ισχύουν, καταργούνται.».

β. Με την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν. 3549/2007, «Μεταρρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και τη λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (ΦΕΚ 69) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του παραπάνω άρθρου, ως εξής:

«Άρθρο 4

1...

3...Ο Πρόεδρος του Τμήματος και ο αναπληρωτής του εκλέγονται από ειδικό σώμα εκλεκτόρων που απαρτίζεται από το σύνολο: i) των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ii) των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος και iii) των Βοηθών, Επιστημονικών Συνεργατών και Επιμελητών, των μελών του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος. Το ποσοστό των ψήφων που έλαβε κάθε υποψήφιος...».

5. α. Με το άρθρο 10 του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο 88 περ. β' του ν. 4485/2017, ορίστηκαν όργανα του Τμήματος, ο Διευθυντής και η Συνέλευση (παρ. 1). Τον Διευθυντή αναπλήρωνε, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του, καθηγητής πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτής καθηγητής, που όριζε με απόφασή του ο Διευθυντής (παρ. 4).

β. Μετά την αντικατάσταση των παραγράφων 1 και 2 του άνω άρθρου, με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 4076/2012 (Α' 159), την προσθήκη δεύτερου εδαφίου στην παράγραφο 2, με την παράγραφο 7 του άρθρου 39 του ν. 4186/2013 (Α' 159) και την τροποποίηση της παραγράφου 1 με την παράγραφο 5 του άρθρου 26 του ν. 4386/2016 (Α' 83), οι παράγραφοι 1, 2 και 4 διαμορφώθηκαν ως εξής:

«Άρθρο 10

1. Όργανα του Τμήματος είναι: α) Ο Πρόεδρος, β) η Συνέλευση του Τμήματος και, εφόσον έχουν συσταθεί ή συσταθούν Τομείς, γ) ο Διευθυντής του Τομέα και δ) η Γενική Συνέλευση του Τομέα...».

2. Ο Πρόεδρος του Τμήματος εκλέγεται από τους Καθηγητές και τους υπηρετούντες Λέκτορες του Τμήματος με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία και έχει διετή θητεία...

3...

4. Ο διευθυντής του τμήματος (νοείται ο Πρόεδρος, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 4 του ν. 4076/2012) σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του, αναπληρώνεται από καθηγητή, πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτή καθηγητή, που ορίζεται με απόφαση του...».

6. Τέλος, στη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 13 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ορίζεται:

«Άρθρο 13

1. Για τη νόμιμη συγκρότηση συλλογικού οργάνου απαιτείται ο ορισμός με πράξη, όλων των μελών (τακτικών και αναπληρωματικών) που προβλέπει ο νόμος. Ο ορισμός του ίδιου προσώπου με περισσότερες από μια ιδιότητες δεν επιτρέπεται. Αν ορισμένα μέλη εκλέγονται ή υποδεικνύονται από τρίτους και τα μέλη αυτά δεν έχουν ακόμη εκλεγεί ή υποδειχθεί από τα αρμόδια όργανα, η συγκρότηση είναι νόμιμη αν έχει εγκαίρως ζητηθεί εγγράφως η εκλογή ή η υπόδειξή τους και τα υπόλοιπα μέλη επαρκούν ώστε να υπάρχει απαρτία.

2...

5. Το συλλογικό όργανο μπορεί να λειτουργήσει, όχι όμως πέρα από ένα τρίμηνο, αν κάποια από τα μέλη του εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ή απολέσουν την ιδιότητα βάσει της οποίας ορίστηκαν, εφόσον, κατά τις συνεδριάσεις του, τα λοιπά μέλη επαρκούν ώστε να υπάρχει απαρτία.».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Με την εισαγωγή του θεσμού, με τη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 79 του ν. 1566/1985, ορίστηκε ότι ο Αναπληρωτής Πρόεδρος Τμήματος αναδεικνύεται από το ειδικό σώμα εκλεκτόρων που εκλέγει και τον Πρόεδρο και αναπληρώνει τον τελευταίο σε περίπτωση που κωλύεται, απουσιάζει ή ελλείπει, ήτοι σε κάθε περίπτωση αδυναμίας, προσωρινής ή μόνιμης, άσκησης των καθηκόντων του.

Με τον ν. 2083/1992 διατηρήθηκε η εκλογή και η παραπάνω αναπλήρωση (άρθρο 4 παρ. 3) και επιπλέον, ορίστηκε ότι ο Αναπληρωτής Πρόεδρος συμμετέχει ως τακτικό μέλος, στο Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος (άρθρο 4 παρ. 2).

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν. 3549/2007, η οποία αντικατέστησε το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν.2083/1992 και με την οποία μεταβλήθηκε η συγκρότηση του ειδικού σώματος εκλεκτόρων για την εκλογή του Προέδρου Τμήματος και του Αναπληρωτή Προέδρου, δεν συμπεριλήφθηκε ρύθμιση για τις περιπτώσεις αναπλήρωσης του Προέδρου Τμήματος από τον Αναπληρωτή Πρόεδρο.

Με το άρθρο 10 του ν. 4009/2011 ορίστηκαν όργανα του Τμήματος, η Συνέλευση και ο Διευθυντής του Τμήματος, ο οποίος εκλεγόταν από τη Συνέλευση και

αναπληρωνόταν, σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του, ήτοι μόνο σε περίπτωση προσωρινής αδυναμίας άσκησης των καθηκόντων του, από καθηγητή που όριζε ο ίδιος (παράγραφος 6).

Η ίδια ρύθμιση σχετικά με την αναπλήρωση, διατηρήθηκε και μετά την κατάργηση του Διευθυντή και την επαναφορά του Προέδρου, ως μονομελούς οργάνου διοίκησης του Τμήματος, με το άρθρο 4 του ν. 4076/2012, το οποίο τροποποίησε το παραπάνω άρθρο.

8. Ήδη, στον ισχύοντα ν. 4485/2017 προβλέπεται ότι ο Αναπληρωτής Πρόεδρος εκλέγεται ταυτόχρονα με τον Πρόεδρο του Τμήματος, από το ίδιο σώμα εκλεκτόρων και για την ίδια, διετή, θητεία και, όπως και ο Πρόεδρος, είναι μέλος της Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου του Τμήματος. Ρητώς δε, με τη διάταξη της παραγράφου 12 του άρθρου 23, του απονεμήθηκε η αρμοδιότητα αναπλήρωσης του Προέδρου του Τμήματος όχι μόνο επί προσωρινής αδυναμίας του τελευταίου να ασκήσει τα καθήκοντά του, αλλά και εάν αυτός παραιτηθεί ή εκλείψει. Συνεπώς, αποκλείστηκε στην περίπτωση αυτή η διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη νέου Προέδρου του Τμήματος.

9. Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, κατά τη ρύθμιση, διαχρονικά, της αναπλήρωσης του Προέδρου Τμήματος, όσακις ο νομοθέτης προέκρινε την αναπλήρωσή του όχι μόνο προσωρινά, αλλά και στην περίπτωση που παραιτείτο ή εξέλειπε, προέβλεπε θέση Αναπληρωτή Προέδρου, ο οποίος ανέκαθεν εκλεγόταν από το ίδιο σώμα εκλεκτόρων, με την ίδια διαδικασία και για την ίδια θητεία με τον Πρόεδρο.

Παράλληλα, ο νομοθέτης ρύθμιζε και ρυθμίζει διεξοδικά την αναπλήρωση των λοιπών μονοπρόσωπων οργάνων διοίκησης των Α.Ε.Ι. (Πρύτανη, Αντιπρυτάνεων, Κοσμήτορα), στα οποία δεν συμπεριέλαβε τον Αναπληρωτή Πρόεδρο Τμήματος, όπως δεν συμπεριέλαβε ρύθμιση για την αναπλήρωσή του σε περίπτωση που παραιτηθεί ή εκλείψει.

10. Από την ιστορική ερμηνεία των παραπάνω διατάξεων, εκ της οποίας διαπιστώνεται σταθερή, για μακρό χρονικό διάστημα, σιωπή του νόμου σχετικά με την αναπλήρωση του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος, συνάγεται πρόθεση του νομοθέτη να μην αναπληρώνεται ο εκλεχθείς Αναπληρωτής Πρόεδρος από άλλον φορέα. Δεν δημιουργείται συνεπώς, από την ως άνω παράλειψη νομοθέτησης, γνήσιο (ακούσιο) νομοθετικό κενό, επί του οποίου και μόνο παρίσταται, ενδεχομένως,

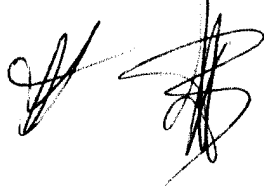
ανάγκη ανάλογης εφαρμογής άλλων διατάξεων, τέτοια δε εφαρμογή θα συνιστούσε κανονιστική ρύθμιση, στην οποία δεν έχει εξουσία να προβεί ο ερμηνευτής του δικαίου, καθόσον επιφυλάχθηκε από το Σύνταγμα μόνο στον νομοθέτη (πρβλ ΝΣΚ 420/2007).

11. Σε κάθε περίπτωση, η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπουν την αναπλήρωση άλλων μονοπρόσωπων οργάνων των Α.Ε.Ι., για την αναπλήρωση του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος θα ήταν αντίθετη με τη στηριζόμενη στην αρχή της νομιμότητας, γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία, τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορείς των διοικητικών οργάνων διορίζονται ή εκλέγονται σύμφωνα με τον νόμο, και με νόμο ή δυνάμει εξουσιοδοτικών διατάξεων, ανατίθενται και ασκούνται οι αρμοδιότητές τους. Συνεπώς, η αρμοδιότητα που έχει ανατεθεί σε ορισμένο διοικητικό όργανο δεν μπορεί νόμιμα να ασκηθεί από άλλο, ούτε να αλλάξει ο φορέας που ασκεί τις αρμοδιότητες, ει μη μόνο με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις οι οποίες καθορίζονται με τρόπο συγκεκριμένο, σε νομοθετική διάταξη (πρβλ ΝΣΚ 147/2017, ΟΛΣΤΕ 2309/1992, ΔΕΑ 721/2009).

12. Περαιτέρω, με την ανάληψη εκ μέρους του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος των καθηκόντων του παραιτηθέντα ή εκλιπόντα Προέδρου, κενώνεται εν τοις πράγμασι, η θέση του Αναπληρωτή Προέδρου. Τούτο διότι το πρόσωπο που εκλέχθηκε στη θέση αυτή, ο φορέας της, περιέρχεται πλέον, κατά λογική και νομική αναγκαιότητα, σε μόνιμη αδυναμία άσκησης των καθηκόντων του, τα οποία συνίστανται στην αναπλήρωση του Προέδρου και στη συμμετοχή, ως μέλους, στα δύο συλλογικά όργανα του Τμήματος, τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο. Το μεν πρώτο καθήκον είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να εκπληρωθεί, η δε συμμετοχή στα ανωτέρω όργανα υπό διπλή ιδιότητα, του Προέδρου και του Αναπληρωτή Προέδρου, απαγορεύεται από τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 2690/1999 (ΕΣ 165/2010, ΣτΕ 3056/1997).

Για τον ίδιο δικαιολογητικό λόγο ο νομοθέτης ρητώς όρισε στο προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 12 του άρθρου 15 του ν. 4485/2017, ότι ο Αντιπρύτανης που αναλαμβάνει τα καθήκοντα του παραιτηθέντα ή εκλιπόντα Πρύτανη αναπληρώνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 13 του ίδιου άρθρου, για την αναπλήρωση του παραιτηθέντα ή εκλιπόντα Αντιπρύτανη.

Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, μετά την αναπλήρωση του παραιτηθέντα ή ελλείποντα Προέδρου Τμήματος από τον Αναπληρωτή Πρόεδρο,

η μεν θέση του Προέδρου πληρώνεται, μεθιστάμενου του Αναπληρωτή Προέδρου σε Πρόεδρο του Τμήματος, η δε θέση του Αναπληρωτή Προέδρου κενώνεται.

13. Περαιτέρω, εφόσον δεν προβλέπεται τρόπος αναπλήρωσης του ελλείποντος Αναπληρωτή Προέδρου, επιβάλλεται από την αρχή της συνέχειας της λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας υπό την ουσιαστική έννοια², η εκλογή νέου Αναπληρωτή Προέδρου με σκοπό, στην περίπτωση που προκύψει στο πρόσωπο του Προέδρου αδυναμία άσκησης των καθηκόντων του εξαιτίας απουσίας ή κωλύματός του, να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη και αποτελεσματική παροχή των υπηρεσιών του Τμήματος. Πράγματι, επειδή ο Πρόεδρος προΐσταται των υπηρεσιών του Τμήματος και στα καθήκοντά του συγκαταλέγονται κρίσιμες για τη λειτουργία του αρμοδιότητες (σύγκληση και προεδρία των συλλογικών οργάνων, εκπροσώπηση του Τμήματος στη Σύγκλητο κ.άλ.), τυχόν απουσία του ή κώλυμα εκτέλεσης των καθηκόντων του έστω και για μικρό χρονικό διάστημα ή σε συγκεκριμένη περίπτωση, κινδυνεύει να διαταράξει τη συνεχή και ομαλή λειτουργία του Τμήματος.

14. Επιπλέον, η πλήρωση της υπόψη θέσης επιβάλλεται για τη νόμιμη συγκρότηση των συλλογικών οργάνων του Τμήματος (ad hoc ΝΣΚ 197/2002), δηλαδή της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου, των οποίων ο Αναπληρωτής Πρόεδρος είναι μέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 περ. β' του άρθρου 21 και 2 περ. α' του άρθρου 22 του ν. 4485/2017, αντιστοίχως. Τούτο διότι, όπως συνάγεται από την παράγραφο 5 του άρθρου 13 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, μετά την παρέλευση τριμήνου από την ημερομηνία κατά την οποία μέλος συλλογικού οργάνου εκλείπει, αποχωρήσει ή απωλέσει για οποιοδήποτε λόγο την υπαλληλική, επαγγελματική ή άλλη ιδιότητα, με την οποία ή λόγω της οποίας ορίσθηκε μέλος, τακτικό ή αναπληρωματικό, το συλλογικό όργανο παύει να λειτουργεί νομίμως, εφόσον δεν έχει αποκατασταθεί η πληρότητα της συγκρότησής του. Ως απώλεια της ιδιότητας, βάσει της οποίας έγινε ο ορισμός του μέλους του συλλογικού οργάνου, νοείται κάθε μεταβολή που αποκλείει κατά νόμο την άσκηση των καθηκόντων της κύριας θέσης (ΕΑ ΣτΕ 22/2015, πρβλ. ΣτΕ 195/2011, 518/2009, 2322/2007).

15. Η εκλογή τέλος, γίνεται για το υπόλοιπο της προκηρυχθείσας θητείας του Αναπληρωτή Προέδρου, συνεπώς λήγει ταυτόχρονα με τη θητεία του

² Στην έννοια αυτή εμπίπτουν και τα Α.Ε.Ι., ως ν.π.δ.δ που σκοπό έχουν την παροχή προς τους διοικούμενους υπηρεσιών που σχετίζονται με την ικανοποίηση της βασικής βιοτικής ανάγκης για εκπαίδευση.

(αναπληρούμενου) Προέδρου, ώστε να διενεργηθούν ταυτόχρονα εκλογές για την ανάδειξη νέου Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου, όπως επιτάσσει η διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 23 του ν. 4485/2017.

Απάντηση

16. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής: Σε περίπτωση που ο Αναπληρωτής Πρόεδρος Τμήματος Α.Ε.Ι. αναπληρώνει τον παραιτηθέντα ή ελλείποντα Πρόεδρο του Τμήματος, επιβάλλεται η εκλογή νέου Αναπληρωτή Προέδρου για το υπόλοιπο της προκηρυχθείσας θητείας.

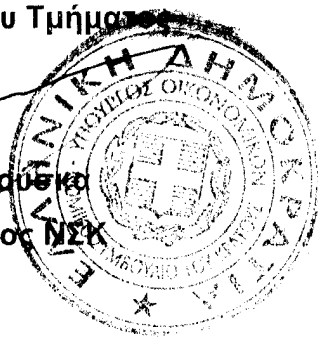
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 4-4-2019

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Βασιλική Δαρούκη

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η εισηγήτρια

Αφροδίτη Καρούκη

Αφροδίτη Καρούκη

Πάρεδρος ΝΣΚ